

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden Januárus' 21-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Északi Amerika.

Az Amerikai Egygyesült Státusok most nevezetes személyt jádzanak a' pallérozott világ' politikai théatromán; nagyon is magokra vonták a' közönséges figyelmetességet, nevezetesen abban a' tekintetben, hogy valyon mi formálog fogják magokat az Amerikai veszekedések között viselni, vagy hogy magyaros kifejezéssel éljünk, miképpen fogják közleni a' vágást a' szabadokká lett, szabadoknak maradni is kívánó Spanyol insurgens tartományok és az anya Spanyol ország között? Oly bizodalommal volt a' közönség, hogy most a' Congressusnak elkezdődésekor ki fogja nyilatkoztatni az Elölülő az országlószék' hajlandóságát, abban a' jelentésében, mellyet ilyenkor a' maga Titoknokja által a' Congressusnak első ülésében felolvastatni szokott. Hogy mennyiben elégíthette-ki a' közönségnek ezen várakozását, legjobban megítélhetik Olvasóink, ha szórolszóraide tesszük az ő egész jelentését, úgy a' mint azt az ő Todd nevű Titoknokja a' Congressusnak első ülésében Dec. 4-dikén felolvasta; mint itt következik: —

„Senátus' és Képviselőház' tagjai! Midőn hazánknak jelenvaló állapotját megtekintjük, nem lehet hogy figyelmetességünket a' rossz idő járásnak következéseiről elvonnyuk, mellyek a' földnek termését majd mindenütt megkárosították, és megszűküléstől való félelmet okoztak sok helyeken. Mindazonáltal a' földnek, a' klimának, 's

a' terméseknek külömbkülömbfélesége oly nagy a' mi szelesen kiterjedő határaink között, hogy a' rakásra gyűjtött gabonanemek többek, mint sem nekünk kívántainak arra, hogy az itt ott látszó fogyatkozást is kipótolhassuk. És ha szintén a' kiméllés szükségesebbnek tartathatik is most, mint közönségesen: tsakugyan köszönettel tartozunk a' gondviselésnek azért, a' mi még több, mint ezen fogyatkozásunknak kipótolása, tudni illik az a' megjegyzést érdemlő jó egészség, a' melly nállunk ezt az esztendőt megkülömböztette. Azon hasznok mellett, mellyek az Europai közönséges 's a' mi Nagy Britanniával való különös békességünket követték, 's közöttünk a' mesterségi szorgalmatosságot közönséges virágzásra emeltek, 's kereskedésünknek oly kiterjedést nyitottak, hogy az a' kereskedő nemzeteknek naponként szembetűnőbb kezd lenni, tsakugyan sajnálhatjuk azt, hogy manufaktúráinknak bizonyos ágai, 's hajózásunknak egy része, bizonyos elnyomattatást szenvednek. Az első ezek közzül a' behozatott áruportekáknek nagy sokaságától veszi jobb részint a' maga eredetit, melly már tsak magában is megdugulást okoz, hanem mostani kiterjedésében sokáig fenn nem állhat. Ezt a' rosszat azonközben nem fogja a' Congressus figyelemre venni, a' nélkül hogy arról is meg ne emlékezzék, hogy a' manufaktúrai intézetek, ha igen nagyon elmeztsevészni, és igen sokáig sinlődni engedtetnek, újabb elevenségre mind addig nem juthatnak, valaméddig elaljasodásoknak

okai meg nem szűnnek; és hogy továbbá az enberi dolgok folyamájában oly környű-állások fordulhatnak elő, mellyek, ha az elkerülhetetlen dolgokra nézve idegen segedelemtől kell függenünk, téris fogyatkozásokat okozhatnak nekünk. Hajózásunknak elnyomatott állapotja főbbképpen onnét van, hogy azon nemzeteknek plántatartományaikban lévő kikötőhelyekről kizárattunk, mellyek vőlünk kereskedésbeli összeköttetésben vannak. A' mi Nagy Britanniaival való legutolsó Londoni kötésünket megelőzőt, 's a' mind két Státusok által kiadatott hajózási rendelkezéseken fundálódó állapot, melly az 1794-dik esztendőbeli kötésből vette eredetét, igen hasznos elsőséget adott a' Nagy Britanniai kereskedésnek az Amerikaiaké felett, valamint az Amerikai úgy a' Nagy Britanniai kikötőhelyekben is. A' Londoni utolsó kötés az Amerikai és Nagy Britanniai kikötőhelyek között való kereskedést a' mind két egygyező Hatalmasságok által kiadandó rendelkezésekre bizta; 's minthogy a' Britanniai Országlószék már most azt sürgeti, hogy tovább is azok a' rendelkezések álljanak fenn, mellyek tilalmazzák azt, hogy az Amerikai Egygyesült Státusok' az Anglus plántatartományokkal való kereskedést Amerikai hajókkal folytathassák, 's ezt a' kereskedést tsupán csak Anglus hajóknak engedik meg: ennek káros következése van az Amerikai hajózásra nézve; a' hova járul, hogy a' mi kereskedésünket az Amerikai és Anglus kikötőhelyekben az is nagyon károsítja, az Anglusokét pedig sikeresíti, hogy ők a' világot mindenütt köröskörül járják a' tengereken, a' mellyel mi nem ditsekedhetünk. Mi ezen kereskedést illető egyenlőségek meghatározására nézve sürgető lépéseket tettünk vala, hanem a' Britannus Országlószék ezen tárgyra nézve semmi alkudozásokba botsátkozni nem akar, a' nélkül, hogy a' mellett, azon intézetek között valamelyiket barátságatlannak lenni tartaná, mellyeket az Egygyesült Státusok

azon rendelkezéseknek, a' mellyek ellen nékik panaszszok lehetne, ellene tehetnének. A' Congressus' Lötsességétől van függesztetve, hogy ezen tárgyat fontolás alá vévén meghatározza, hogy a' két nemzetek között fennálló barátságra való álhatos tekintettel, 's az Egygyesült Státusoknak ezen tárgyhoz tsatoltatva lévő javával megegyezőleg, mitsoda eszközöket kellessék elő vennünk. —

„Örömmel jelentem, hogy nekünk a' közönséges Hatalmasságokkal, átaljában vévén, béhességünk van. Igaz ugyan, hogy a' Meksikói öbölben egy oly történet fordult elő, a' melly, ha a' Spanyolországlószék helybehagyásával történt volna, ezen Hatalmasságra nézve kivételt okozna. Mint minket a' mi hajós seregünk' vezére ezen tengerről tudósított, egy a' mi hadi hajóink között, egy, Spanyol vezéralatt lévő, a' miénknel nagyobb erejű hajó által megtámadtatván, az Amerikai zászló a' mi tisztjeinkel és közembereinkel egyetemben oly módon megbántattak, a' melly legsietőbb elégtételt kíván. Mi ezen elégtételkérést már valósággal megtettük: azonközben pedig, kereskedésünknek oltalmazására, addig is egy fregátot és egy más kisebb hadi hajót küldöttünk azon tengerre. De tsak ugyan illetlen lenne itt egyszersmind arról s nem emlékezni, hogy a' Spanyol Király' nállunk lévő Követje minden halasztás nélkül és szentül bizonyosokká tett bennünket affelől, hogy az ő Országlószékétől semmi efféle ellenségeskedésekre célzó rendelkezések ki nem jöhettek, 's hogy az ő Országlószéke, akár miképpen eshetett is a' dolog, mindent meg fog tenni, 's részéről is tőlünk mindent megvárni, a' mit tsak a' két országok között fennálló barátságos környűállások megkívánhatnak. —

„A' mi, Algiriát illető állapotunk most előttünk nints tudva. A' Dey, bizonyos környűállásokban, mellyekért az Egygyesült Státusok neki számolni nem tartoznak, magának fogást keresvén, egy írást inté-

zett Országlószékünkhöz, mellyben kinyilatkoztatta, hogy a' mi ő velle szerzett utóbbi kötésünk semmivé tétetődött légyen, az által, hogy mi azt megrontottuk volna, 's azt a' feltételt teszi előnkbe, hogy e' kettő között tegyünk választást: a' hadakozás, vagy pedig a' régibb kötésnek megújítása között. Mi a' neki küldött válaszban, ily meghatározott nyilatkoztatás mellett, hogy az Egygyesült Státusok készebbek hadakozni mint néki adót fizetni, egyzersmind meghívtuk őtet, hogy az utolsó kötetést esmerje és tartsa meg, melly által az, hogy mi ő néki adót fizessünk, és hogy ő a' mi hazafi társainkat rabszolgaságra vihesse, eltöröltettek. Mitsoda resultátuma lett ezen válaszunknak, még nem tudósítottunk felőlle. Ha meg találja az ellenségeskedést a' mi kereskedő hajóink ellen újítani, ezen esetben azon hadi hajós seregünknek védelmére fogjuk bizni magunkat, melly most a' Középtengeren tartózkodik. Az *Afrikai* egyéb Státusokkal való állapotunk semmit nem változott. —

„A' mi határainkon belől lakó Indus nemzetségek, mint látszik, békességesen akarják magokat viselni. Némelyek közülök földeknek vásárlására adták magokat, melly a' mi határszéleinken való megtelepedésnek bátorságosítására, 's e'szerént egész nemzetünk javára nézve, igen kedvező környúlállás. Némelly helyeken jusaink nem egészszen tökéletesek, 's az Indus nemzetégek egymással czivódásban lévén, kettős vásárlásokat is kellett tennünk, azért, minthogy az Egygyesült Státusoknak politikai böltsessége jobbnak tartja inkább a' költségét nevelni, mint sem arra a' veszedelmes kéntelenségre jutni, hogy igasságtalanságot keljen tselekedni, avvagy pedig, hogy egy gyenge és magának jót tanátsolni nem tudó nép ellen magának igasságot tétetni akarván, vérontást okozzon, avvagy hogy azzal csak fenyegetődzék is. Azt is mondhatom, hogy a' tseodességek magok, t. i. ezen Indus nemzetségek között való hely-

reállása, úgy szintén a' mi ő vellek között egygyezéseink, a' pallérozodásnak újonnan való elkezdődésére, melly már néhány tör-sökök között buzdító lépéseket is tett előre, sikeres fog lenni; ez által a' Nomád életnek, a' melly tsak ide 's tova vitethető tulajdont ismér, megszünése könnyebbé tétettetik, 's a' vad emberekbe hajlandóság öntődik azon honnyi földhöz, a' melynek megmivelése és megjovítása, a' vad nemzetségeknek szokásaikrol a' mesterségekre 's a' társasági életbéli kellemetességekre való általlépésnek valóságos fundamentuma: —

„Mint a' nemzet' boldogságára nézve legnagyobb fontosságú tárgyat, újabban és nagy hathatósággal ajánlom a' Congressusnak azt, hogy a' nemzeti őrző seregeknek (*Militia. Landwehr*) rendbeszedését vegye munkába, oly plánum szerént, hogy ezen seregek, a' külömbkülömbféle emberkorokhoz képpest, mellyek a' katonáskodásbéli alkalmasságra nézve különbözök, bizonyos szakaszokra osztattassanak-fel. A' mi Constitúciónk hatalmat adott nekünk, sőt rendelést is tett azeránt, hogy ilyen haszonvehető nemzeti seregeket tartsunk: valamint szintén egy szabad Státusnak bátorsága 's természeti tulajdonsága is ugyan ezt kívánnyak. A' mi nemzetif eregeinknek mostani elintéztetése, a' czállal nem oly megegyező, mint lenni kellene; és tsak úgy juthat a' maga valóságos erejére, ha a' szakaszokra való osztatás által, a' polgárságnak az a' része, melynek erőbéli tehetősége és elevenése a' zászló alá legalkalmasabb, a' haza' védelmezésében az első helyre állittatik. Külömben is békesség idején van ideje annak, hogy egy ily változás jó móddal és igasságosan munkába vétettethessék. —

„A' Congressus emlékezhetik arra, hogy a' mértékekben való egyformaságra, mellyet a' Constitúció rendelt, még mind ez ideig semmi figyelmezés nem volt. Egyilyen dolognak a' *Decimális* számláláson

fundáltatott hasznossága már elegendőképpen meg van esmertetve. Ennek behoztatását az Országlószer már elintézte, 's ezen munkának végrehajtódása számot fog a' közönséges háládatossághoz tartani. —

„Egy nemzeti fő iskolának Washington' környékén lejendő felállittatása, 's a' büntető törvényes könyvnek szoros vizsgálás alá lejendő vétettetése is érdeme-
sek a' Congressus' bölts gondoskodására. Minthogy a' mi Státusunk adott első példát a' rabszolgavásárnak eltörlésére, a' melynek más országokra is igen jótévő befolyása lett; tehát ilendő, hogy azon érdemellen polgárainknak büntetéssekről is gondoskodják, a' kik ezen nem emberekhez illő kereskedéstől még máig - is el nem állottak. Ámbár kintsárunk' iparkodásai még máig is alájok vagynak némely nehézségeknél vettelve, melyek a' közkeze-
ken járó pénz' állapotjából veszik származásokat: tsakugyan elérte ő abban mégis a' maga célzását, hogy nemzeti adósságunkat lejjebb szállította, 's közönséges hitelünket megfundálta. Változó adósságaink nem soká mind beváltatva lesznek: a' nem változók, vagy a' melyek úgy fundáltat-
tak, hogy fennmaradjanak, mindegygyütt 110 millió tallérokat tesznek. A' lefolyt 1816. esztendőbeli jövedelmeink 49 millió tallérra, költségeink ellenben tsak 38 millióra teltek; a' mely szerint 9 millióink megmaradtak. A' jövő esztendőre való, polgári, katonai, és tengeri minden költségeink, nem telnek többre 20 millió talléronál: ellenben a' mi állandó és bizonyos jövedelmeink legalább fognak 25 millió tallért tenni. Ezen kedvező környűllá-
sok között szükséges leszen, hogy a' Congressus arra fordítsa iparkodását, hogy az egész hazában egyenlő pénz - bets - mértéket állithasson-fel, melyben néki a' nemzeti bankó, a' mely igen szerentsés környűllá-
sok között állott lábra, nagy segittségére lehet. —

„Az én Elölülői hivatalomnak végző-
dése (igy rekeszti-be szavait *Madison*) el-
közelített; élek ezen alkalmatossággal, 's kö-
szönetemet intézem hazafi társainhoz az ő
bennem helybeztetett bizodalnokert, 's mun-
kaimban mutatott segedelmeikert. Az en
arrol való meggyőződése, hogy hazam-
nak, ha mindjart nem másokat felyül ha-
ladó alkalmassággal is, legalább tiszta haj-
landósággal szolgáltam, nekem legszebb er-
zékenység' és vigasztalás' kűtfejűl fog szol-
gálni. Elölülői foglalatoságaimnak theá-
tromárol ezzel a' meggyőződéssel lépek-le,
hogy az én hazám belölről boldog és tse-
des, kívülről pedig mindenekkel bekessé-
ge van, és betsültetik. Dítsekedéssel el-
mondhatom azt, hogy az Amerikai nép, a'
maga hátorságának és boldogságának szün-
telen való nevedésével, láttomra, a' ma-
ga függetlenségének 40-dik esztendejét elér-
te, 's Constitziójának jósága felől meggyő-
ződött, mely az ő megfontolással való vá-
lasztásának, 's választásbeli szabadságának
gyümöltse, és a' legboldogabb jövendőnek
zálloga.“

Olasz Ország.

Az Olasz levelekszerént nem igaz, a'
mit az Anglus levelek irtak vala, hogy az
Amérikábol Nápolyba küldetett Követ
Pinkney ezen Udvarnál semmi célját el
nem érhetette volna. Az Anglusok minden
eszközöket elő vettek ugyan a' Nápolyi Ki-
rálynál annak megakadályoztathatására,
hogy az Egygyesült Státusok' kívánságára
valahogy réa ne álljon, 's ők okozták, hogy
az alkudozások oly sokáig tartottak, 's hogy
az Amerikai hadi hajós csoportnak oly so-
káig kellett a' Nápolyi öbölben vesztegle-
ni: de végezetre is tsakugyan végre hajtot-
ta *Pinkney* a' maga hazájának kívánságát,
és a' Király valósággal által engedte
Lampedusa szigetét az *Amerikai Egy-
gyesült Státusoknak*, mely szerint ezeknek
már most egy bizonyos helyek van a' Közép-

tengeren a' megállapodásra, egy oly kikötőhelyre téven szert, a' hova a' Lineahajók is bevezethetnek, 's batorságban lehetnek. Éppen olyan megtelepedésre való helyet fognak itt az Amerikaiak magoknak tsinalni, mint az Anglusok tsinaltak Málta' szigetén. Meg tsak egy nehézség van bát-ra, mellyet ezen tekintetben az Amerikaiaknak el kell háritaniok, e' tudniillik, hogy a' Nápolyi Országlószék tsak a' Fejedelemségi tulajdonosságot engedhette által ezen szigeten az Amerikaiaknak, minthogy az ott találtató használható földeket és erdőket már jó ideje hogy egy Anglus hadi biztos bírja, a' ki telyességgel le nem akar ezekről mondani. Hanem egyéberánttsak-ugyan így is megnyertek az Amerikai Egyesült Statusok azt, a' mit régtől fogva ohajtottak, hogy nékiek is legyen a' nevezett tengeren a' megállapodásra egy oly bizonyos és mástól nem függő kikötőhelyek, a' milyenek az Anglusoknak ugyan azon tengeren behányak vannak. Ilyen Málta, ilyen Gibraltar, 's ilyen már most Korfu. — Lampedusát a' fekvéséért szeretik leginkább az Amerikaiak, minthogy a' Sicilia, Málta, és Afrika között lévő tengeren ki és befelé evező hajóknak itt van az útjok.

Portugallia és Brazilia.

Lizbonából így irtak December 14-dik napján: — "A' Rio-Janeiróbol egyenesen és éppen most érkezett levelek szerint, a' Király egy útat akar tenni Amérikábol a' maga Európai Státusaiba, 's mint gyanítják a' jövő Májusban Lizbonába meg fog érkezni, melynek alkalmatosságával a' két atyafi Monárkbak, a' Spanyol és Portugallus Király, a' Guadiánán túl egymással találkozni 's tanátskozni fognak, melly végre a' Spanyol Király, Királyné, Infans Don Carlos 's ennek felesége, minden Udvarnokjaikkal egyetemben Badajozba fognak jóni. Ugyan ezen Rio Janeiróbol jött levelekszerént, az Amérikában lévő Portugallus seregek Montevideótól 4 mértföldnyi-

re az insurgenseknek egy tanyájokat elfoglalták, 's ezekkel már néhány versben tüzesen megverekedtek 's mind annyiszorők voltak a' nyertesek, mellyet a' magok jó fenytéktartásoknak köszönhetnek. Azonban tsakugyan nagyon felünk, hogy a' tsatázás igen véres fog lenni, mivelhogy azok az independensek, a' kik Amérikában ezen részében laknak, megesküdték, hogy magokat városaik omlása alá temettetik inkább, mint sem ismét Spanyol országnak alattvalóivá legyenek. Zászlóikon ilyen szavak olvastatnak: Reszpublika, Szabadság, halálig való hadakozás a' Spanyolok ellen! A' Spanyolok' készüllete Kadikszban lassú lépésekkel halad előre; legalább három hónapok kivántatnak még arra, hogy a' tengernek botsáthassa vitorláit az expeditzió. A' Mexzikói környűlállások sem örvendetesebbek; mindenek fegyverbe öltözködve vannak, nem soká nevezetes dolgoknak kell előfordúlni. A' tengereket azonközben szüntelenül nyúghatatlan-kodtatják a' sok prédáló hajók; egy nap sem múlik-el, hogy efféle szomorú hírek ne' érkeznének Kadikszba, hogy most itt majd amott ez vagy amaz gazdag kereskedő hajót elfogták, mellyek Kadiksz felé folytatták evezésüket. A' Portugallus Országlószék azonközben böltsességgel folytatja a' maga felvett, mérséklett, és nagy lelkű principiumaival megegyezőleg a' maga mind két világbéli alattvalóival való atyáskodást, 's naponként szemléli is bölts törekedéseinek sikerét. Brasiliában szemlátomást nagyobb-nagyobb grádusra emelkedik a' pallérozódás.

Nagy Britannia.

Arról a' Skótziai előkelő születésű Sir Gregor Macgregorrol, ki most a' Venezuelai Reszpublika' szolgálatjában vezérkedik, azt írja a' Star nevű újság Londonban, hogy, mint Anglus Kapitány Spanyol országban Wellington alatt szolgált, magát megkülömböztette, keresztet

kapott, 's azután, mint Oberster a' Spanyol armádánál válalt szolgálatot, 's itt is vitéz módon viselte magát a' szabadság' ügyének védelmezésében: hanem a' Ferdinandus Király' visszatérése után a' környülállásokat nem szeretvén, másokkal együtt ő is oda hagyta az anya Spanyol országot, 's az Amerikai Spanyol plántatartományok' szolgálatjára szánta magát. Spanyol országból elébb Londonba vette útját, 's ott szánta 's készítette-el magát arra a' pályafutásra, melyet most folytat. Londonból könyvgyűjteményt is szépet vitt Amérikába. Azt mondja felőlle a' Star, hogy valamiat tudománybéli, úgy katonai talentumokkal is szépen fel van ruháztatva.

Londoni újságok erőssítik, hogy már a' Spanyol Udvar is reá vette magát az Anglus Udvarnak sürgető nógatásai miatt, hogy bizonyos időt határozzon, melynél tovább ő sem fogja megengedni a' maga alattvalóinak a' rabszolgavásárt.

Mínázó Oberster Paisleinek egy igen rettenetes találmányával a' napokban próbát tettek. Ez a' találmány legnagyobb eredménnyel használtathatik az oly elleneséges seregek ellen, mellyek magokat valamely vár mellett sántzok közzé vették. E' nem egyéb, hanem egy granátokkal és puskaporral töltött hordó, melly a' maga szélyelpattanásakor rettenetes pusztítást tesz.

Nem régen bővebben említettük, hogy az Anglus Országlószék két expeditziót küldött légyen el Afrika' belső részeinek, különösen pedig a' Niger' vize folyásának kitanulására, egygyet a' Májor Paddie vezérlése alatt a' Senegal torkától felfelé, a' másikat pedig Kapitány Tukkeynek vezérlése alatt a' Congo' vagy Zayre' vizén felfelé. Az elsőnek sem szerentsés sem szerentsétlen útjáról nem írnak semmit: hanem Tukkeyről azt írják, hogy szerentsétlenül esett ki próbatétele. Szerentsétlenségének leírásában azonközben nem egygyeznek-meg a' tudósítók. Eleintén azt

írták felőlle, hogy az Afrikai partok mellett úgy elbetegesedtek az expeditzió' tagjai, hogy a' Kupitány 's Hadnagy is meghalt légyen, az orvosokkal egyetemben, 's azután az expeditzió'nak maradványa, csak a' hajós mester' vezérlése alatt, Braziliában a' Bahiai kikötőhelyben keresett magának menedéket. Egy legújabb tudósításban pedig csak ennyit olvasunk, hogy mind a' Dorothea mind pedig a' Congo nevű hajó, mellyekből ez az expeditzió állott, valósággal megérkeztek ugyan a' Bahiai kikötőhelybe, hanem csak a' miatt történt a' szerentsétlenségek, hogy minekutánna a' Zayre' vizén Afrikának belső részére, 210 mértföldnyire behaladtak volna, ott eleség' dolgában nagy fogyatkozást kellett szenvedniük, 's e' miatt vissza is térni kényszerítették, külömben eddig talám meg is találták volna a' Niger' vizit.

Egy Londoni újságlevélnek felszámlálása szerént az 1814-dik esztendőből fogva 63 Generálisok haltak-meg, vagy estek-el az Anglus armádánál. Egygyet elküldöttek.

Azok a' kik azt erőssítik, hogy Angliában még most is fenn-áll a' lázasztók között az egygyetértés, azon fundálják állatásokat, hogy az ifjú Watsonnak még ma sem akadhattak nyomába, és hogy a' 2-dik Decemberi három megsebesedett 's fogságra tétetett lázasztók közzül, az egygyik, kinek puskája elszakadván nagy és kis újat elszakasztotta, az ispotályból kiszökött 's még máig is meg nem találták, pedig nagy jutalom van ennek kézhez való szolgáltatásáért is kihirdetve, a' hova járul, hogy veszedelmes sebe miatt orvosnak is kell hozzá járni: tehát lehetetlen, hogy bűnös társai által ne légyen ott Londonban valamint Watson is, eldugattatva.

Mind azok a' személyek, a' kik ezen lázasztóknak vallatásokban, mint ellenek való bizonyágtévők, megjelentek, fenyegetődző levelet kaptak, melyben az adatik tudtokra, hogy minoyájan úgy fognak, hamarább vagy későbbre járni, mint

Minister Perceval járt (kiról tudva van, hogy egy gyilkos lőtte-meg, mikor a' Parlamentumba akart menni).

Az Angliában fennálló egyéb veszedelmes szokások között, mellyek szerint ott a' magános emberek vagy társaságok a' magok esztelen jóvallásaikat közönsegesen kihirdethetik, 's annak hathatós előmozdítására másokat is minden megakadályoztatás nélkül meghívhatnak, van az úgy nevezett *Spence' ember baráti társasága* is. Ennek főbb fészke Londonban van, de más városokban is találhatók leány ágazatai (*filialisai*), mellyek öszszetsatolódásban vagynak egymás között. Ezeknek célzása nem kisebb, mint az, hogy ők egyszerre minden jelen lévő inasoknak véget vessenek: és hogy ezen célzásokot miképpen akarják elérni, egészen le van írva az ő nyomtatásban kiadott plánumban, melly az országban minden felé el van szellesztve. Ezen plánum szerint a' föld minden bennetalátatókkal, és minden terméseivel egyetemben, nem magános embereknek, hanem az egész nemzetnek tulajdona. Minden termő földet, 's a' mit ez, és a' tenger behoz, meghatározott időre való árendába ad a' plánum az egész nemzet' számára, 's az egész jövedelem, a' mit az *Angliai, Skótziai, és Irlandiai* minden termő földek, bányák, és halászatok behoznak, 150 millió font Sterlingekekre tétetik, a' melyből a' Státus' minden költségeinek ekképpen kell kitélni a' plánum szerint, úgy mint: A' Királyi Familia Udvartartására, a' katonai és tengeri erőnek szükségére, hajóépíttetésre 's egyéb idetartozókra 20; a' Parlamentum' 's a' Nemesség' penziója számára 5; az egész pap-

ságnak fizettetésére 5; a' Parlamentum' alsó háza' 's a' nép' Fiskálisai' számára 1; az iskolák', Universitasok', árvák' és betegek' házaik' számára 3; minden Biráknak 's egyéb törvénytévő tiszteknek fizettetésekre 1; minden belső intézetekre, a' hova tartoznak az utak, hidak, kikötőhelyek, falusi törvényes szekek, 's a' magános közönségek költségeik, 10; az adózásnak azon résziért, mellyet eddig a' Parochiak tartoztak fizetni 10, mind öszsze 55 millió font Sterlingekek rendeltettek. Még fenn maradnak 95 millió font Sterlingekek. Ezekből 20 millió font Sterlingekek azoknak kielégíttetésekre rendelt a' plánum, a' kik ezen intézet szerint a' magok eddig volt tulajdonaikat elvesztenek. A' mi a' még fennmaradandó 75 milliókból álló summát illeti, ezt az egész nemzetnek kell adni egyenlő részeken, úgy, hogy ha a' nemzet 16 millió élő emberekre tétethetik, minden ember 4 font Sterlinget (valami 44 forintot) kapjon, de azonban senki semmi közönséges terhet hordozni, semmi adót fizetni ne kenteleltessék.

~~~~~
Mi okozhatta vala Hertzeg *Wellingtonnak* Londonba lett hirtelen való megjelenését, meg nem jött a' közönség' eleibe. A' Ministerialis tanátskozásnak, mellyet az ő megjelenése okozott vala, végződése után, és még a' Hertzegnek a' Régens Princzhez való kimenetele előtt, azonnal Kurirok küldettek el valamint *Cambray* be a' *Frantzia* Országban lévő *Anglus* sereg' fő hadi szállására, úgy az *Anglus* Követhoz *Stuart*hoz is *Parisba*.

Ján. 17-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltótzedulában 377 7/8 forintot,
— egy Császári aranyért. — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr.

Ján. 18-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzedulában 376 5/6 forintot,
— egy Császári aranyért 17 fl. 12 kr — Egy Hollandus aranyért — fl. — krt.

Ján. 20-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzedulában 380 5/6 forintot,
— egy Császári aranyért — fl. — kr. — egy Hollandus Aranyért — fl. — krt. adtak.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Jászón Dec. 5-dikén temettetett Méltós, és Fő Tiszt. Zasio András Prépost Ur, ki nek tudományát több kiadott munkái bizonyítják, és bölts kormányozását a Praemonstratensis Rendnek Tagjai egyenlőszóval áldják. — A temetést Méltóságos Gróf Eszterházy László Rosnyói Püspökvittevébe, Fő Tiszt. Vitéz András és Labosy Mihály Rosnyói Kanonokok és Apáturok mellette való szolgálataival. Olly számosak voltak a halotti tisztelet-megadók, hogy 200-nál többen vendégeltettek meg a Praelaturában.

Frantzia Ország.

A múlt Dec. 1-ső napján oly nyilatkozatást tett Hertzeg Richelieu az *Austriai, Orosz, Anglus és Prusszus* Követeknek, hogy a Kintstár terhes környúlállásai, melyek közzé tartozik egyéb előre el nem látott bajak között az adófizetésnek a terméketlen időjárásból következett megkevesülés is, nem engedik, hogy a Státus a hadi adót (a melly 23 millió Fraukokat teszen) a Szövetséges Hatalmasságoknak a Januarius és Febriuarius hónapokban a meghatározott rendel megfizethesse, hanem arra kötelezi magát, hogy az azután következő hat hónapok alatt, az akkorra tartozókkal egyetemben ezen summát is megfogja fizetni. A Követek ezen nyilatkozatásra nézve egész meghatározással nem felelhetvén, eránta Udvaraiknál tettek kérdést. A mi különösen az Orosz Követet illeti, ez oly nyilatkozatást tett, hogy mivel ő maga Udvarától, a nagy távolság miatt Jan. 1-ső napja előtt választ nem vehet, tehát addig is azon határozáshoz fogja magát alkalmaztatni, mellyet a más három nagy Udvarok fognak tenni.

Közönséges levelekben olvassuk, hogy a Jan. 1-ső napjára viradó éjtzaka arra va-

la határozatva *Bordeaux* városában, hogy támadás üssön-ki. Egy néptsoport valamí fél zsoldra tételve lévő tiszteknek vezérlése alatt fegyvert akart fogni, a közönséges épületeket el foglalni, s a nemzeti őrzőket a fegyverből kivetkeztetni akarta. Gróf *Loverdónak* köszönik a rút összeesküvésnek nyilatkozását s meggátoltatását, a ki megtudván, hogy a lázasszók gyűlésének helye a vizen túl la *Bastidében* legyen, oda néhány napok előtt egy éjjel, e maga Generál-Stábja által kísértetvén, által ment, és ott a lázasszók közzül néhány főbket elfogatott, s papirosaikat, mellyen az egész összeesküvés plánuma leírva volt, elvette. Vezérnek *Vedri ni* nevű Svadronkomentáns, s alsóbb Generálisoknak néhány Hadnagyok voltak a plánum szerént határozatva. *Loverdó*, a hírrel Kurirt küldött Párisba, s a tsendesség nem zavartathattott-meg.

Könyvhirdetés.

1) A Szülést-segítő Tudománynak I-ső Kötetje már a sajtó alól kijöven, a Titt. Praenumeráns Urak ne sajnálják elvitetni ezen Darabját a munkának, tulajdon szálásomról, melly vagyon itt Pesten az Urbán háznál, a Szerviták piatzán. — Találtatik még ezen munka: Pesti Könyváros, Eggenberger, és Kis István Urnál is. —

A Prenumerátzió a folyó esztendő Április elejéig 12 forintjával elfogadtatik, a midón a II-dik Kötet is kész lesz. Itam Pesten Januariusban 1817.

L. Fodor András.

Hirdetés.

Barátságosan kéretik és meghívatik Halli Pál Úr; ne terheltessék mostani lakása helyét írásban bírni adni. Az e felől szólló levelet ne sajnálja minél hamarább a Magyar Kurir Íróhoz útasítani, e szerént:

Pro Magyar Kurir.

A — z. Ur számára.